

فصل دوم

روابط فازی

Fuzzy Relations

۳-۱- مقدمه

فرض کنید X و Y دو مجموعه کلاسیک باشند. ضرب کارتزین دو مجموعه X و Y

مجموعه‌ای از زوجهای مرتب (x_i, y_j) هستند بطوریکه:

$$X \times Y = \{(x_i, y_j) | x_i \in X, y_j \in Y, i = 1, \dots, n, j = 1, \dots, m\}$$

به عنوان مثال اگر $Y = \{y_1, y_2, y_3, y_4\}$ و $X = \{x_1, x_2, x_3, x_4\}$ باشند آنگاه ضرب

کارتزینی $X \times Y$ یک مجموعه، ۱۲ عنصری خواهد بود که هر عنصر آن یک زوج مرتب از عناصر

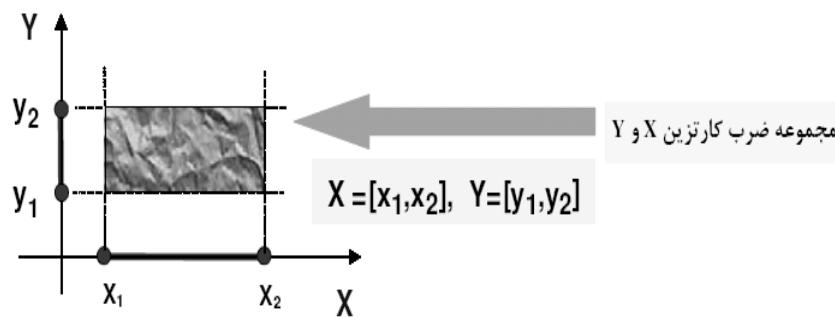
X و Y خواهد بود. در نتیجه اگر کاردینالیتی مجموعه x را $n(x)$ و کاردینالیتی مجموعه y را

$n(y)$ در نظر بگیریم آنگاه خواهیم داشت:

$$n(X \times Y) = n(X) \times n(Y)$$

$$X \times Y = \{(x, y) | x \in X, y \in Y\}$$

که فضای $X \times Y$ بصورت شماتیک در شکل (۱-۳) به تصویر کشیده شده است.

شکل (۱-۳) فضای مجموعه ضرب کارتزین دو مجموعه دو بعدی X و Y

تعریف رابطه Relation

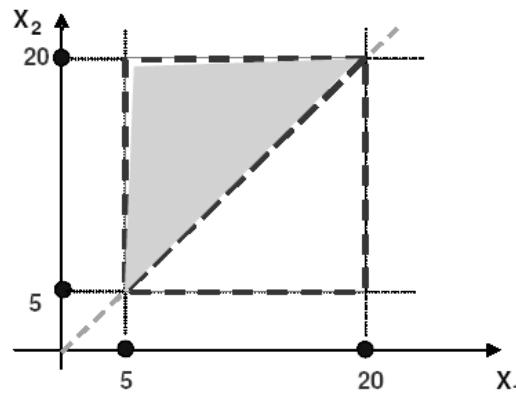
حال اگر برای فضای یک مجموعه ضرب کارتزینی، یک زیر مجموعه با شرایط خاصی تعریف می شود به آن یک رابطه (Relation) گفته می شود و با نماد λ نشان داده می شود. بطور عمومی یک رابطه در فضای دو بعدی بصورت ذیل تعریف می شود.

$$\lambda = \lambda(x_1, x_2) = \{(x_1, x_2) | p(x_1, x_2), x_1 \in X_1, x_2 \in X_2\} \quad (۳-۱)$$

جاییکه (x_1, x_2) یک خاصیت یا مشخصه ای است که برای زوج های مرتب (x_1, x_2) تعریف می شود و در صورتیکه شرط را ارضاء نمایند عضوی از مجموعه رابطه λ خواهند شد.

مثال (۳-۲)

$$\lambda = \{(x_1, x_2) \mid x_1 < x_2, \quad x_1 \in X_1, x_2 \in X_2\}$$

یک رابطه باینری همچنین می تواند توسط تابع مشخصه نمایش داده شود:

$$\mu_\lambda = \mu_\lambda(x_1, x_2, x_3, \dots, x_n) = \begin{cases} 1 & \text{if } (x_1, x_2, x_3, \dots, x_n) \in \lambda \\ 0 & \text{if } (x_1, x_2, x_3, \dots, x_n) \notin \lambda \end{cases}$$

$$\lambda(x_1, x_2, x_3, \dots, x_n) : X_1, X_2, X_3, \dots, X_n \rightarrow \{0,1\}$$

اگر مجموعه $X_1, X_2, X_3, \dots, X_n$ متناهی باشد آنگاه مقادیر تابع مشخصه (λ) می توانند در یک ماتریس رابطه ای به تصویر کشیده شود.

روابط، کاربردهای بسیار زیادی در "منطق"، "دلایل تقریبی"، "سیستم‌های پایگاه قوانین"

و ... دارند.

قانون (IF x is A Then Y is B) در واقع یک رابطه بین مجموعه‌های X و Y را

بیان می‌کند. لذا با این مقدمه کوتاه از روابط در مجموعه‌های کلاسیک و کاربردهای آن، روابط

فازی در این فصل مطرح می‌گرددند تا مقدمه‌ای برای ورود به منطق فازی و ایجاد پایگاه قوانین

فازی در سیستم‌های فازی باشد.

۳-۲- روابط فازی (Fuzzy Relations)

یک رابطه فازی، عمومی شده یک رابطه کلاسیک است بطوریکه برای هر زوج مرتب

($X_1, X_2, \dots, X_n$) یک درجه عضویت تعریف می‌شود.

یک رابطه فازی باینری، زیر مجموعه فازی از $X \times Y$ می‌باشد بطوریکه یک انتقال از X

به Y می‌باشد. کاربردهای روابط فازی بسیار گسترده و مهم هستند لذا جهت آشنایی با روابط

فازی و کاربردهای آن در این فصل فقط روابط باینری مورد بررسی قرار می‌گیرند.

تعريف (۳-۱) - فرض کنید X و Y زیر مجموعه‌ای از مجموعه جهانی R باشند.

: آنگاه

$$\tilde{R} = \left\{ \left[(x, y), \mu_{\tilde{R}}(x, y) \right] \mid (x, y) \in X \times Y \right\} \quad (3-4)$$

یک رابطه فازی روی $X \times Y$ نامیده می‌شود.

مثال (۳-۳) فرض کنید $Y = \{y_1, y_2, y_3, y_4\}$ و $X = \{x_1, x_2, x_3\}$ باشند و

روابط $\tilde{R}_1$ و $\tilde{R}_2$ بصورت زیر تعریف شود.

$\tilde{R}_1 =$ بطور قابل ملاحظه‌ای از y بزرگتر باشد x

$\tilde{R}_2 =$ خیلی نزدیک به x باشد y

که رابطه $\tilde{R}_1$ بصورت ماتریس ذیل می‌تواند تعریف شود.

	y_1	y_2	y_3	y_4
x_1	0.8	1	0.1	0.7
x_2	0	0.8	0	0
x_3	0.9	1	0.7	0.8

و رابطه $\tilde{R}_2$ نیز می تواند بصورت ماتریس ذیل تعریف شود.

	y_1	y_2	y_3	y_4
x_1	0.4	0	0.9	0.6
x_2	0.9	0.4	0.5	0.7
x_3	0.3	0	0.8	0.5

در برخی موارد مانند نظریه گراف، لازم است روابط فازی روی مجموعه های فازی تعریف گردد. لذا به تعریف (۳-۲) توجه نمایید.

تعريف (۳-۲) : فرض کنید $\mathfrak{R}$ و $X, Y \subseteq \mathfrak{R}$

$$\tilde{A} = \{(x, \mu_{\tilde{A}}(x)) \mid x \in X\}$$

$$\tilde{B} = \{(y, \mu_{\tilde{B}}(y)) \mid y \in Y\}$$

دو مجموعه فازی هستند آنگاه:

$$\tilde{R} = \tilde{R}(x, y) = \left\{ ((x, y), \mu_{\tilde{R}}(x, y)) \mid (x, y) \in X \times Y \right\} \quad (3-5)$$

یک رابطه فازی روی دو مجموعه فازی $\tilde{A}$ و $\tilde{B}$ خواهد بود اگر داشته باشیم:

$$\mu_{\tilde{R}}(x, y) \leq \mu_{\tilde{A}}(x), \quad \forall (x, y) \in X \times Y$$

و

$$\mu_{\tilde{R}}(x, y) \leq \mu_{\tilde{B}}(y), \quad \forall (x, y) \in X \times Y$$

مثال (۳-۴) : فرض کنید X_1 و X_2 بخش هایی از خط بین $[0, 50]$ و $[20, 40]$

باشند. رابطه فازی $\tilde{R}$ بصورت " x_1 تقریباً مساوی x_2 باشد" تعریف می شود. لذا تابع عضویت آن می تواند توسط رابطه ذیل تعریف شود.

$$\mu_{\tilde{R}(x_1, x_2)} = e^{-(x_1 - x_2)^2}, \quad x_1 \in X_1, x_2 \in X_2$$

و اگر رابطه فازی بصورت " x_1 خیلی بزرگتر از x_2 باشد" تعریف شود آنگاه تابع عضویت آن بصورت ذیل قابل تعریف است.

$$\mu_{\tilde{R}(x_1, x_2)} = \frac{1}{1 + e^{-0.5(x_1 - x_2)}}$$

از آنجا که یک رابطه فازی خود یک مجموعه فازی است لذا تمام خواص گفته شده برای مجموعه های فازی برای روابط فازی نیز برقرار است. یعنی حتی عملیات فازی مانند مکمل، اشتراک، اجتماع و ... گفته شده برای مجموعه های فازی برای روابط فازی نیز صادق می باشند.

۳-۳- تخصیص مقادیر تابع عضویت در روابط فازی

راههای مختلفی برای تعیین درجه های عضویت در روابط فازی وجود دارد، مانند تعیین یک تابع برای آن (مانند مثال ۳-۴)، استفاده از مقادیر کلامی با استفاده از دانش، تجربه و احساس انسانها و یا روابط ریاضی که یکی از راههای ساده و کاربردی به شرح ذیل می باشد.

$$\tilde{A} \times \tilde{B} = \tilde{R} \subseteq X \times Y$$

$$\mu_{\tilde{R}}(x, y) = \mu_{\tilde{A} \times \tilde{B}}(x, y) = \min(\mu_{\tilde{A}}(x), \mu_{\tilde{B}}(y)) \quad (3-6)$$

مثال (۳-۵) : فرض کنید مجموعه فازی $\tilde{A}$ بیانگر درجه حرارت مناسب محیط و

مجموعه فازی $\tilde{B}$ بیانگر "فشار نزدیک به بهینه" در یک مبدل حرارتی باشند.

$$\tilde{A} = \frac{0.2}{x_1} + \frac{0.5}{x_2} + \frac{1}{x_3}$$

$$\tilde{B} = \frac{0.3}{y_1} + \frac{0.9}{y_2}$$

ضرب کارتزین این دو مجموعه فازی می تواند بیانگر شرایط زوج فشار و درجه حرارت مبدل حرارتی که با عملیات بهینه و کارا همراه است باشد. بطوریکه:

$$\tilde{A} \times \tilde{B} = \tilde{R} = \begin{matrix} x_1 & \begin{bmatrix} y_1 & y_2 \\ 0.2 & 0.2 \end{bmatrix} \\ x_2 & \begin{bmatrix} 0.3 & 0.5 \end{bmatrix} \\ x_3 & \begin{bmatrix} 0.3 & 0.9 \end{bmatrix} \end{matrix}$$

که درجه های عضویت رابطه $\tilde{R}$ طبق رابطه (۳-۶) بدست می آید که به عنوان نمونه درجه

عضویت زوج مرتب (x_1, y_2) بصورت ذیل محاسبه می شود.

$$\mu_{\tilde{R}(x_1, y_2)} = \min[\mu_{\tilde{A}}(x_1), \mu_{\tilde{B}}(y_2)] = \min\{0.2, 0.9\} = 0.2$$

در نتیجه امکان عملیات بهینه در شرایط (x_3, y_2) بیشتر است.

۳-۴- عملیات در روابط فازی

تعريف (۳-۳): فرض کنید $\tilde{R}$ و $\tilde{Z}$ دو رابطه فازی در فضای دو بعدی باشند. آنگاه

اجتماع و اشتراک این دو رابطه فازی بصورت زیر تعریف می شوند.

$$\mu_{\tilde{R} \vee \tilde{Z}}(x, y) = \max \{\mu_{\tilde{R}}(x, y), \mu_{\tilde{Z}}(x, y)\}, (x, y) \in X \times Y \quad (۳-۷)$$

$$\mu_{\tilde{R} \wedge \tilde{Z}}(x, y) = \min \{\mu_{\tilde{R}}(x, y), \mu_{\tilde{Z}}(x, y)\}, (x, y) \in X \times Y \quad (۳-۸)$$

مثال (۳-۶) - دو رابطه فازی $\tilde{R}_1$ و $\tilde{R}_2$ در مثال (۳-۵) را در نظر بگیرید. آنگاه اجتماع این

دو رابطه که بیانگر خیلی بزرگتر بودن X نسبت به y و یا نزدیک بودن y به X است بصورت ذیل

بدست می‌آید.

	y_1	y_2	y_3	y_4
x_1	0.8	1	0.9	0.7
x_2	0.9	0.8	0.5	0.7
x_3	0.3	0.9	0.8	0.8

تعريف (۳-۴) - فرض کنید

$$\tilde{R} = \{(x, y), \mu_{\tilde{R}}(x, y)\} \mid (x, y) \in X \times Y\}$$

یک رابطه فازی باینری باشد آنگاه تصویرهای اول، دوم و تصویر کل آن که به مجموعه های فازی سایه (Shadow) معروف هستند بصورت ذیل بدست می‌آیند.

الف) اولین تصویر : $\tilde{R}^{(1)}$

$$\tilde{R}^{(1)} = \left\{ \left[x, \max_y \mu_{\tilde{R}}(x, y) \right] \mid (x, y) \in X \times Y \right\} \quad (3-9)$$

ب) دومین تصویر $\tilde{R}$

$$\tilde{R}^{(2)} = \left\{ \left[y, \max_x \mu_{\tilde{R}}(x, y) \right] \mid (x, y) \in X \times Y \right\} \quad (3-10)$$

ج) تصویر کلی $\tilde{R}$

$$\tilde{R}^{(T)} = \max_x \max_y \{\mu_{\tilde{R}}(x, y) \mid (x, y) \in X \times Y\} \quad (3-11)$$

مثال (۳-۷) — فرض کنید رابطه $\tilde{R}$ یک رابطه فازی است که توسط ماتریس ذیل

تعریف می شود. آنگاه تصویر اول، تصویر دوم و تصویر کلی این رابطه به شرح ذیل خواهد بود.

x \ y	y ₁	y ₂	y ₃	y ₄	y ₅	y ₆	$\mu_{\tilde{R}^{(1)}}(x)$
x ₁	0.1	0.2	0.4	0.8	1	0.8	1
x ₂	0.2	0.4	0.8	1	0.8	0.6	1
x ₃	0.4	0.8	1	0.8	0.4	0.2	1
$\mu_{\tilde{R}^{(2)}}(y)$	0.4	0.8	1	1	1	0.8	1
تصویر دوم							تصویر کل $\mu_{\tilde{R}^{(T)}}$

تعريف (۳-۵)- برش α برای روابط فازی

برش α برای روابط فازی مشابه مجموعه های فازی انجام می شود . روابط فازی که بصورت یک ماتریس بیان می شود . برای یک برش α ، عناصری که درجه عضویت آنها در رابطه فازی بزرگتر یا مساوی α هستند با ارزش یک و سایر عناصر با ارزش صفر در ماتریس برش α ظاهر می شوند

$$R_\alpha = \{(x, y) \mid \mu_{\tilde{R}}(x, y) \geq \alpha\}$$

مثال (۳-۸)- فرض کنید رابطه فازی ذیل وجود دارد :

$$\tilde{R} = \begin{bmatrix} 1 & 0.8 & 0 & 0.1 & 0.2 \\ 0.8 & 1 & 0.4 & 0 & 0.9 \\ 0.1 & 0 & 0 & 1 & 0.5 \\ 0.2 & 0.4 & 0 & 0.5 & 1 \end{bmatrix}$$

آنگاه برای $\alpha = 1$ و $\alpha = 0.9$ به عنوان مثال داریم :

$$\alpha = 1 \quad : \quad R_1 = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

$$\alpha = 0.9 \quad : \quad R_{0.9} = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

خواص گفته شده برای برش α در مجموعه های فازی ، در برش α روابط فازی نیز حاکم هستند.

۳-۵ - ترکیب روابط فازی

Composition of Fuzzy Relations

روابط فازی از فضاهای مختلف می توانند بوسیله عملگر "ترکیب" با هم دیگر ترکیب شوند.

انواع مختلف عملگرهای ترکیب با ساختار ریاضی متفاوت تعریف شده اند که عملگر ترکیب

$\max - \min$ بهترین آنها و پرکاربردترین آنها می باشد.

تعريف (۳-۶) - عملگر ترکیب max - min

قرار دهید $\tilde{R}_2(y, z), (y, z) \in Y \times Z$ و $\tilde{R}_1(x, y), (x, y) \in X \times Y$ دو رابطه

فازی باشد آنگاه ترکیب $\tilde{R}_2 \circ \tilde{R}_1$ که یک مجموعه فازی است بصورت زیر تعریف می شود.

$$\tilde{R}_1 \circ \tilde{R}_2 = \left\{ (x, z) \mid \max_y \left\{ \min \left\{ \mu_{\tilde{R}_1}(x, y), \mu_{\tilde{R}_2}(y, z) \right\} \right\} \right\} \quad (3-12)$$

تعريف (۳-۷) - ترکیب ماکریم - ضرب و ترکیب ماکریم - میانگین.

فرض کنید $\tilde{R}_1$ و $\tilde{R}_2$ همچون تعریف (۵) روابط فازی باشد آنگاه ترکیب ماکریم

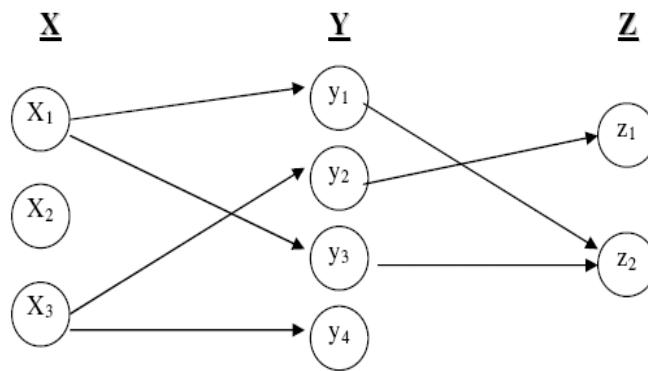
ضرب $(\tilde{R}_1 \circ \tilde{R}_2)_{av}$ و ترکیب ماکریم میانگین $(\tilde{R}_1 \circ \tilde{R}_2)_{max-prod}$ بصورت

زیر تعریف می شوند:

$$\tilde{R}_1 \circ \tilde{R}_2(x, z) = \left\{ (x, z) \mid \max_y \left\{ \mu_{\tilde{R}_1}(x, y), \mu_{\tilde{R}_2}(y, z) \right\} \right\} \quad x \in X, y \in Y, z \in Z$$

$$\tilde{R}_1 \circ \tilde{R}_2(x, z) = \left\{ \left[(x, z), \frac{1}{2} \max_y \left\{ \mu_{\tilde{R}_1}(x, y) + \mu_{\tilde{R}_2}(y, z) \right\} \right] \mid x \in X, y \in Y, z \in Z \right\}$$

مثال (۳-۱۱) : شبکه ذیل راههای ارتباطی ممکن بین مبدا X و مقصد Z را نشان می دهد.

$$R_1 = \begin{bmatrix} x_1 & y_1 & y_2 & y_3 & y_4 \\ x_2 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ x_3 & 0 & 1 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

$$R_2 = \begin{bmatrix} y_1 & z_1 & z_2 \\ y_2 & 1 & 0 \\ y_3 & 0 & 1 \\ y_4 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

حال با ترکیب R_1 و R_2 می توان راههای رسیدن از X به Z را بدست آورد.

$$T = R_1 \circ R_2 : \begin{matrix} & z_1 & z_2 \\ x_1 & \begin{bmatrix} 0 & 1 \\ 0 & 0 \\ 1 & 0 \end{bmatrix} \\ x_2 & \end{matrix}$$

از x_1 فقط می توان به z_2 رفت، از x_2 به هیچ یک از نقاط z_1 ، z_2 نمی توان رفت و از x_3 فقط می توان به z_1 رفت.

حال فرض کنید روابط R_1 و R_2 بصورت فازی مطرح گردند. آنگاه با استفاده از عملگر max-min ترکیب دو رابطه فازی برای تعیین راههای ممکن بین X و Z بصورت ذیل بدست می آید.

$$\tilde{R}_1 = \begin{matrix} & y_1 & y_2 & y_3 & y_4 \\ x_1 & \begin{bmatrix} 0.3 & 0.5 & 1 & 0.2 \\ 0.8 & 0.6 & 0 & 0.4 \end{bmatrix} \\ x_2 & \\ x_3 & \end{matrix}$$

$$\tilde{R}_2 = \begin{matrix} & z_1 & z_2 \\ y_1 & \begin{bmatrix} 0.2 & 0.8 \\ 0.9 & 0.1 \end{bmatrix} \\ y_2 & \\ y_3 & \\ y_4 & \end{matrix}$$

$$\tilde{T} = \tilde{R}_1 O \tilde{R}_2 : x_1 \begin{bmatrix} z_1 & z_2 \\ 1 & 0.5 \\ 0.6 & 0.8 \\ 0.8 & 0.5 \end{bmatrix}$$

به عنوان نمونه درجه عضویت (x_1, z_1) طبق عملگر max-min بصورت ذیل محاسبه می شود.

$$\begin{aligned}\mu_{\tilde{T}}(x_1, z_1) &= \max \{ \min(0.3, 0.2), \min(0.5, 0.9), \min(1, 1), \min(0.2, 0.7) \} \\ &= \max \{ 0.2, 0.5, 1, 0.2 \} = 1\end{aligned}$$

درجه عضویت اینکه بتوان از نقطه x_1 به نقطه z_1 رفت برابر 1 و درجه عضویت اینکه بتوان از گره x_2 به گره z_2 رفت برابر 0.8 است.

Extension of Fuzzy Set

Extension by Relation

Definition (Extension of fuzzy set) Let A and B be fuzzy sets and R denote the relation from A to B . This relation can be expressed by a function f ,

$$\begin{aligned}x \in A, y \in B \\ y = f(x) \quad \text{or} \quad x = f^{-1}(y)\end{aligned}$$

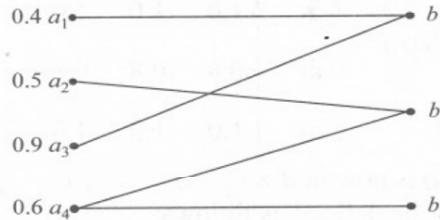
Here we used the term “function” without considering the strict condition for being a function. Then we can obtain make fuzzy set B' in B by R and A .

for $y \in B$,

$$\mu_{B'}(y) = \max_{x \in f^{-1}(y)} [\mu_A(x)] \quad \text{if} \quad f^{-1}(y) \neq \emptyset \quad \square$$

Example 3.11 Let fuzzy set A be "the set of people with an infectious disease" and the crisp set B be "the set of people having been in contact with the infected people". The contact relation is given by R in Fig 3.18

$$\begin{aligned} A &= \{(a_1, 0.4), (a_2, 0.5), (a_3, 0.9), (a_4, 0.6)\} \\ B &= \{b_1, b_2, b_3\} \end{aligned}$$

Fig. 3.18. Extension of a fuzzy relation

For example, by A , the possibility of person a_1 is 0.4, and by relation R , a_1 has been in contact with b . With such a set A and relation R , the infectious set B' in B can be obtained as follows :

First for b_1 ,

$$f^{-1}(b_1) = \{(a_1, 0.4), (a_3, 0.9)\}, \quad \text{Max}[0.4, 0.9] = 0.9 \Rightarrow \mu_{B'}(b_1) = 0.9$$

Now for b_1 ,

$$f^{-1}(b_2) = \{(a_2, 0.5), (a_4, 0.6)\}, \quad \text{Max}[0.5, 0.6] = 0.6 \Rightarrow \mu_{B'}(b_2) = 0.6$$

Similarly for b_2 ,

$$f^{-1}(b_3) = \{(a_4, 0.6)\} \Rightarrow \mu_{B'}(b_3) = 0.6$$

Arranging all,

$$B' = \{(b_1, 0.9), (b_2, 0.6), (b_3, 0.6)\}, \text{ It is the result of inference. } \square$$

3.4.2 Extension Principle

Definition (Extension principle) We can generalize the pre-explained extension of fuzzy set. Let X be Cartesian product of universal set $X = X_1 \times X_2 \times \dots \times X_r$ and $A_1, A_2, \dots, A_r$ be r fuzzy sets in the universal set.

Cartesian product of fuzzy sets $A_1, A_2, \dots, A_r$ yields a fuzzy set $A_1 \times A_2 \times \dots \times A_r$ defined as

$$\mu_{A_1 \times A_2 \times \dots \times A_r}(x_1 \times x_2 \times \dots \times x_r) = \text{Min} [\mu_{A_1}(x_1), \dots, \mu_{A_r}(x_r)]$$

Let function f be from space X to Y ,

$$f(x_1, x_2, \dots, x_r) : X \rightarrow Y$$

Then fuzzy set B in Y can be obtained by function f and fuzzy sets $A_1, A_2, \dots, A_r$ as follows:

$$\mu_B(y) = \begin{cases} 0, & \text{if } f^{-1}(y) = \emptyset \\ \text{Max}_{y=f(x_1, x_2, \dots, x_r)} [\text{Min}(\mu_{A_1}(x_1), \dots, \mu_{A_r}(x_r))], & \text{otherwise} \end{cases}$$

Here, $f^{-1}(y)$ is the inverse image of y . $\mu_B(y)$ is the membership of $y = (x_1, \dots, x_r)$ whose membership function is $\mu_{A_1 \times A_2 \times \dots \times A_r}(x_1, \dots, x_r)$. $\square$

If f is a one-to-one correspondence function, $\mu_B(y) = \mu_A(f^{-1}(y))$, when $f^{-1}(y) \neq \emptyset$.

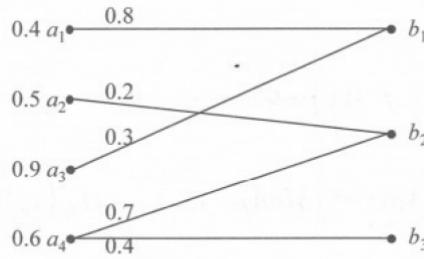
3.4.3 Extension by Fuzzy Relation

Definition (Extension of fuzzy relation) For given fuzzy set A , crisp set B and fuzzy relation $R \subseteq A \times B$, there might be a mapping function expressing the fuzzy relation R . Membership function of fuzzy set B' in B is defined as follows :

For $x \in A, y \in B$, and $B' \subseteq B$

$$\mu_{B'}(y) = \text{Max}_{x \in f^{-1}(y)} [\text{Min}(\mu_A(x), \mu_R(x, y))] \quad \square$$

Example 3.12 Fig 3.19 shows a further generalization of the example in the previous section. The fuzzy set A stands for the infectious patients, and the set B for the people who have been in contact with those patients. The contact degree is given by the relation R. To determine the fuzzy set B', we need a process of inference. In this inference, note that Max-Min operation is used just as in the composition of two fuzzy relations.

Fig. 3.19. Extension by fuzzy relation

The following shows examples of calculation for the membership of B'.

For b_1 ,

$$\begin{aligned} \text{Min } [\mu_A(a_1), \mu_R(a_1, b_1)] &= \text{Min } [0.4, 0.8] = 0.4 \\ \text{Min } [\mu_A(a_3), \mu_R(a_3, b_1)] &= \text{Min } [0.9, 0.3] = 0.3 \\ \text{Max } [0.4, 0.3] &= 0.4 \\ &\Rightarrow \mu_{B'}(b_1) = 0.4 \end{aligned}$$

For b_2 ,

$$\begin{aligned} \text{Min } [\mu_A(a_2), \mu_R(a_2, b_2)] &= \text{Min } [0.5, 0.2] = 0.2 \\ \text{Min } [\mu_A(a_4), \mu_R(a_4, b_2)] &= \text{Min } [0.6, 0.7] = 0.6 \\ \text{Max } [0.2, 0.6] &= 0.6 \\ &\Rightarrow \mu_{B'}(b_2) = 0.6 \end{aligned}$$

For b_3 ,

$$\begin{aligned} \text{Max Min } [\mu_A(a_4), \mu_R(a_4, b_3)] &= \text{Max Min } [0.6, 0.4] = 0.4 \\ &\Rightarrow \mu_{B'}(b_3) = 0.4 \end{aligned}$$

So fuzzy set B' obtained by fuzzy set A and fuzzy relation R is,

$$B' = \{(b_1, 0.4), (b_2, 0.6), (b_3, 0.4)\} \quad \square$$

3.4.4 Fuzzy Distance between Fuzzy Sets

Definition (pseudo-metric distance) If d is a mapping function from space X^2 to $\mathcal{R}^+$ (positive real numbers) and holds the following properties, it is called pseudo-metric distance

- i) $d(x, x) = 0, \forall x \in X$
- ii) $d(x_1, x_2) = d(x_2, x_1), \forall x_1, x_2 \in X$
- iii) $d(x_1, x_3) \leq d(x_1, x_2) + d(x_2, x_3), \forall x_1, x_2, x_3 \in X \quad \square$

If the following condition (4) is added to the pseudo-metric distance, it becomes a metric distance.

- iv) if $d(x_1, x_2)=0$, then $x_1 = x_2$.

Definition (Distance between fuzzy sets) In space X , pseudo-metric distance $d(A, B)$ between fuzzy sets A and B can be defined by extension principle. The distance $d(A, B)$ is given as a fuzzy set.

$$\forall \delta \in \mathcal{R}^+, \mu_{d(A, B)}(\delta) = \max_{\delta = d(a, b)} [\min(\mu_A(a), \mu_B(b))] \quad \square$$

Example 3.14 (Fig 3.20) shows the fuzzy distance between the fuzzy sets $A = \{(1, 0.5), (2, 1), (3, 0.3)\}$ and $B = \{(2, 0.4), (3, 0.4), (4, 1)\}$. (Table 3.2) shows the calculation procedure for $d(A, B)$ from A and B .

Table 3.2. Calculation of fuzzy set $d(A, B)$

$\delta \in d(A, B)$	$a \in A$	$b \in B$	$\mu_A(a)$	$\mu_B(b)$	Min	Max, $\mu(\delta)$, $d(A, B)$
0	2	2	1.0	0.4	0.4	0.4
	3	3	0.3	0.4	0.3	
1	1	2	0.5	0.4	0.4	0.4
	2	3	1.0	0.4	0.4	
	3	2	0.3	0.4	0.3	
2	3	4	0.3	1.0	0.3	
	1	3	0.5	0.4	0.4	1.0
	2	4	1.0	1.0	1.0	
3	1	4	0.5	1.0	0.5	0.5

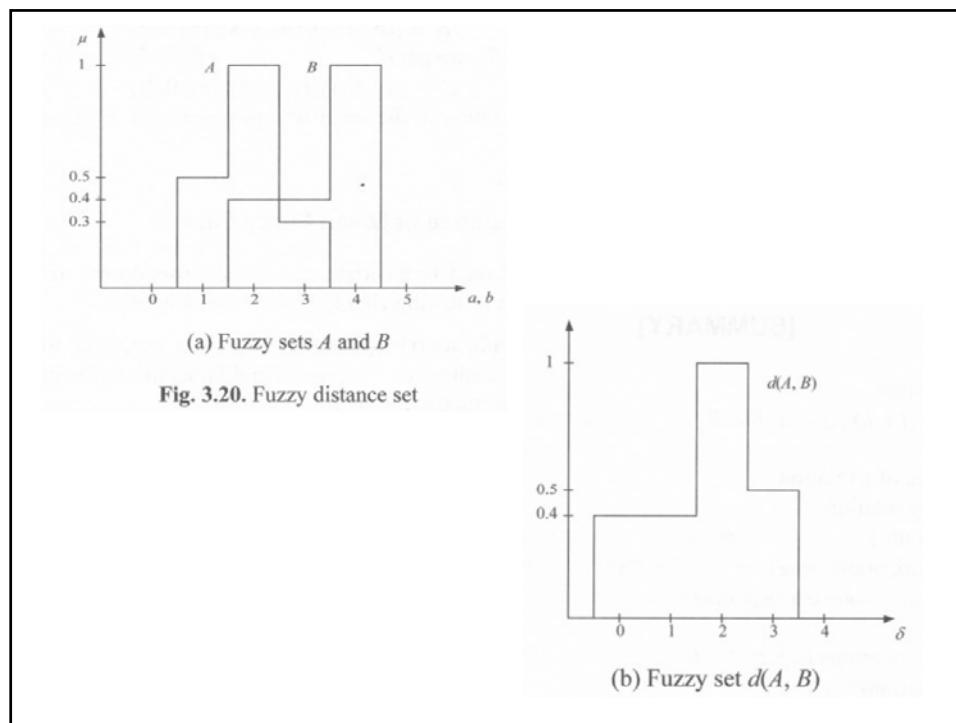

Fig. 3.20. Fuzzy distance set